

Nawet małe dzieci rozpoznają hipokrytów

9 marca 2025

Nawet dzieci w wieku przedszkolnym są w stanie rozpoznać hipokrytów, których oceniają gorzej od innych ludzi łamiących zasady – dowodzą badacze z Uniwersytetu SWPS. Opiekunowie powinni więc zwracać uwagę na to, czy ich działania są spójne z deklaracjami, bo dzieci są uważnymi obserwatorami moralnej integralności.

Dla gatunku ludzkiego tworzenie trwałych relacji, wiedza, z kim warto kooperować, a kogo unikać, jest cenna. Ewolucja wyposażyła nas w umiejętności pozwalające ocenić moralne poczynania innych. Jednym z elementów takiej oceny może być określenie, na ile prawdopodobne jest, że ktoś nas oszuka. Z takiego podejścia wynika, że osoby, które deklarują się jako moralne, a potem postępują inaczej, mogą stanowić zagrożenie.

Z badań przeprowadzonych na dorosłych wypływa wniosek, że ludzie posługujący się moralną hipokryzją – a więc osoby, które nie tylko postępują w sposób niemoralny, ale i wbrew temu, co deklarują – są oceniani jako gorsi niż ludzie niemoralni, ale pozbawieni hipokryzji. Wiele badań wskazuje,

że takich hipokrytów ocenia się gorzej od osób, których postępowanie nie stoi w sprzeczności z deklarowanymi opiniami, postrzegając ich jako kłamliwych i niegodnych zaufania.

Naukowcy już dawno zaobserwowali, że dzieci są wyjątkowo wyczulone na niemoralne zachowania innych i preferują postawy prospołeczne. Niewiele badań określa jednak, czy dzieci są w stanie rozpoznać moralną hipokryzję i jak to wpływa na ich osąd, dlatego naukowcy z Uniwersytetu SWPS postanowili przyjrzeć się tej kwestii. Przeprowadzili trzy eksperymenty w ramach badania, którego wyniki opublikowało pismo „Developmental Science”.

Naukowcy pracowali z dziećmi w wieku 4-6 lat. W jednym z eksperymentów przedszkolaki oglądały wideo z udziałem pacynek w kształcie zwierząt, w którym jedna budowała wieżę z klocków, a druga następnie ją psuła. Jedna z pacynek reprezentowała postawę hipokryzji moralnej, a więc pozornie przestrzegała norm moralnych, ale jej zachowanie temu przeczyło. Dzięki zamianie ról w scenkach naukowcy byli w stanie potwierdzić postawione hipotezy: dzieci gorzej oceniały hipokrytów od postaci, które po prostu zachowały się niewłaściwie, burząc budowlę, a co więcej – gorzej oceniały całe zdarzenie z udziałem tych pierwszych.

Eksperyment potwierdził, że dzieci odróżniają hipokrytów od innych osób i podobnie jak dorośli oceniają ich bardziej negatywnie. Drugi eksperyment wykazał z kolei, że hipokryci są postrzegani gorzej ze względu na sprzeczne sygnały, które wysyłają otoczeniu.

Praca naukowców z USWPS wnosi nową wiedzę do dziedziny badań nad ludzką moralnością, m.in. do teorii o hipokryzji moralnej.

„Kluczowe jest też zrozumienie znaczenia negatywnej oceny takich osób w kontekście podejmowania współpracy. Hipokryzja moralna zagraża pracy w grupie, podważając zaufanie. Dodatkowo hipokryci wysyłający mylne sygnały zakłócają integralność grupy, która jest niezbędna do współpracy” – wyjaśniła dra Katarzyna Myślińska-Szarek z Wydziału Psychologii w Sopocie Uniwersytetu SWPS, która prowadziła badania razem z dr. Wiesławem Baryłą, prof. USWPS.

Badacze zwracają uwagę, że warto spojrzeć na wyniki eksperymentów szerzej, np. w kategoriach budowania zaufania społecznego. Wczesne wykrywanie hipokryzji może być ważną funkcją poznawczą, umożliwiającą dzieciom lepsze odróżnianie osób wartych i niegodnych zaufania w ich otoczeniu. Podobna wrażliwość może wynikać z potrzeby właściwego rozpoznawania sojuszników.

Naukowcy konkludują, że bardzo ważna jest też autentyczność i konsekwencja w edukowaniu najmłodszych w dziedzinie moralności, a opiekunowie powinni zwracać baczność na to, czy ich działania są spójne z deklaracjami, bo – jak się okazuje – dzieci są uważnymi obserwatorami moralnej

integralności.

Autorstwo: PAP

Ilustracje: Wolne Media (CC0)

Źródło: NaukawPolsce.pl